

În această localitate, alături de circa 350 de polonezi, locuiesc vreo 900 de români și cam 250 de ucraineni. În mod firesc, polonezii de la Cacica, trăind într-un contact strâns cu românii și ucrainenii de acolo, sînt determinați de condițiile sociale să vorbească curent, în afară de limba polonă, și limbile română și ucraineană. Avem deci de a face cu fenomenul de *trilingvism*.

Dintre cele trei limbi vorbite la Cacica, aceea care se bucură de cel mai mare prestigiu social este, desigur, limba română, ca limbă de stat și ca limbă maternă a celui mai numeros grup de locuitori ai satului respectiv și a locuitorilor majorității satelor învecinate. Polonezii și ucrainenii din Cacica cunosc limba română în virtutea unei necesități sociale, în timp ce pentru românii de acolo însușirea limbilor polonă sau ucraineană nu decurge dintr-o asemenea necesitate. Limbile polonă și ucraineană, pe plan social, se află în raport de egalitate. Populațiile polonă și ucraineană sînt unite prin legături de familie în proporție de peste 40%. Familiile în care tatăl este polonez și mama ucraineană, sau invers, reprezintă cazuri foarte obișnuite.

Starea de lucruri în care raporturile familiale cele mai strînse leagă două comunități naționale nu putea să nu aibă ca rezultat bilingvismul polono-ucrainean. Astfel, polonezii și mulți ucrainenii de la Cacica cunosc limba română dintr-o necesitate socială, iar în afara limbii materne și a limbii române mai cunosc și o a doua limbă slavă. Evident că în complicata situație etnică pe care o întîlnim în multe familii poloneze și ucrainene, problema identificării limbii materne nu este totdeauna posibilă. De aceea, este mai bine să întrebuițăm aici termenii folosiți de U. Weinreich: *Limba primară* (primary language) și *limba secundară* (secondary language), unde *primară* nu coincide totdeauna cu *maternă* (native)¹.

În afară de cele trei comunități lingvistice menționate mai sus, pînă la cel de al doilea război mondial au locuit la Cacica și cîteva zeci de germani, în special meseriași. În Bucovina, pînă la primul război mondial, limba germană era limba oficială. De aceea, un număr mare de polonezi — aparținînd în special generației vîrstnice — cunoaște relativ bine și limba germană. Am avea de a face, în asemenea cazuri, cu fenomenul de *cvaadrilingvism*.

Contactul permanent și foarte strîns între populații de diferite limbi și poliglote, în același timp, are ca rezultat faptul că trăsăturile polilingvismului apar la polonezii de la Cacica încă din copilărie. De aceea este greu să vorbim de așa numitul „accent străin” în cazul limbii secundare, iar abaterile de la normele limbii primare, ca și de la cele ale limbilor secundare, își găsesc loc în cadrul interferenței lingvistice. L. Șcerba, în urma considerațiilor asupra bilingvismului luzacienilor, datorat contactului permanent și foarte strîns al acestora cu limba germană, ajunge la concluzia că: „... două limbi care coexistă în acest fel formează, de fapt, o singură limbă, care poate fi numită limbă mixtă *cu doi termeni* (langue mixte à deux termes)”². Aceasta poate fi aplicată cu succes la polilingvismul polonezilor din Cacica, cu mențiunea că aici am avea un gen de limbă mixtă *cu trei termeni*.

¹ *Op. cit.*, p. 15.

² *Sur la notion de mélange de langues* în «Яфетический сборник», IV, 1925, Leningrad, 1926, p. 1—19.